

Rapport

Projectnummer: 356303
Referentienummer: SWNL
Datum: 29-6-2017

Verkenkend natuuronderzoek Kamp Vught

Oriënterend onderzoek in het kader van de wet- en regelgeving voor natuur

Definitief

Verantwoording

Titel	Verkennd natuuronderzoek Kamp Vught
Subtitel	Oriënterend onderzoek in het kader van de wet- en regelgeving voor natuur
Projectnummer	356303
Referentienummer	
Revisie	C1
Datum	29-6-2017
Auteur(s)	Niels de Nijs en Gijs Meijer
E-mailadres	Gijs.meijer@sweco.nl
Gecontroleerd door	Jody Ettema
Paraaf gecontroleerd	
Goedgekeurd door	Maarten Mouissie
Paraaf goedgekeurd	

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Kader van het onderzoek.....	4
1.3	Ligging plangebied.....	5
1.4	Voorgenomen ingreep	5
2	Wet natuurbescherming: Natura 2000-gebieden.....	7
2.1	Toetsingskader	7
2.2	Inventarisatie	7
2.3	Analyse van de mogelijke effecten op Natura-2000	8
3	Wet natuurbescherming: soortenbescherming.....	9
3.1	Toetsingskader	9
3.2	Methode	10
3.3	Planten	11
3.4	Vogels	11
3.5	Vleermuizen	12
3.6	Overige zoogdieren	13
3.7	Amfibieën en reptielen	13
3.8	Vissen	14
3.9	Ongewervelden	15
4	Natuurbeleidskader: Natuurnetwerk Nederland	16
4.1	Toetsingskader	16
4.2	Inventarisatie	16
4.3	Analyse en toetsing effecten	17
4.4	Compensatie	19
5	Conclusies	21
5.1	Wet natuurbescherming: Natura 2000-gebieden	21
5.2	Wet natuurbescherming: soortenbescherming	21
5.3	Natuurnetwerk Nederland	21

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Het Nationaal Monument Kamp Vught maakt qua bezoekersaantallen een gestage groei door. Sinds de vernieuwing in 2002 is het bezoek van (school)groepen enorm gegroeid. NM Kamp Vught wil zorgen voor een optimale ontvangst en opvang van de groepen. Studie heeft uitgewezen dat de groei niet oplosbaar is binnen de huidige grenzen van het gebouw. Een uitbreiding ten behoeve van een groepsontvangstzaal is daarom gewenst. De noodzakelijk uitbreiding is binnen het vigerende bestemmingsplan niet mogelijk, waardoor een wijziging noodzakelijk is. De wijziging van het bestemmingsplan dient getoetst te worden aan de actuele wet- en regelgeving voor natuur.

1.2 Kader van het onderzoek

Per 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. Deze nieuwe wetgeving heeft de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en Boswet vervangen. In dit verkennend natuuronderzoek wordt de uitvoerbaarheid van het plan getoetst aan de volgende kaders:

- Wet natuurbescherming:
 - Natura 2000-gebieden (voorheen Natuurbeschermingswet 1998)
 - Soorten (voorheen Flora- en faunawet)
- Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen EHS)

We richten ons binnen het verkennend onderzoek op het verkrijgen van een eerste inzicht in de mogelijke effecten op beschermde natuurwaarden in en om het plangebied. Vervolgens beschrijven we de mogelijke vervolgstappen die moeten worden genomen met betrekking tot soortgerichte inventarisaties, nader effectonderzoek of andere nadere procedures. Het verkennend onderzoek is de eerste stap in de procedure. Afhankelijk van het resultaat moeten eventueel navolgende stappen genomen worden.

Figuur 1.1. Ligging en globale begrenzing van het plangebied (rood omlijnd) Kamp Vught te gemeente Vught. Bron: bewerking van Google Maps

1.3 *Ligging plangebied*

Het plangebied van circa 300m² bevindt zich ten westen van de dorpskern Vught in de gemeente Vught (zie figuur 1.1). Aan de westzijde ligt de Penitentiare Inrichting Vught (PI Vucht) en het bestaande gebouw van het Nationaal Museum Kamp Vught vormt de zuidgrens. Aan de oostzijde ligt een wandel- en fietspad met daarachter een waterplas. Ten noorden van de locatie ligt het Drongelens kanaal (Afwateringskanaal). De begrenzing van het plangebied is weergegeven in figuur 1.2. In figuur 1.3 is aan de hand van enkele foto's een impressie van de huidige inrichting van het plangebied weergegeven.

1.4 *Voorgenomen ingreep*

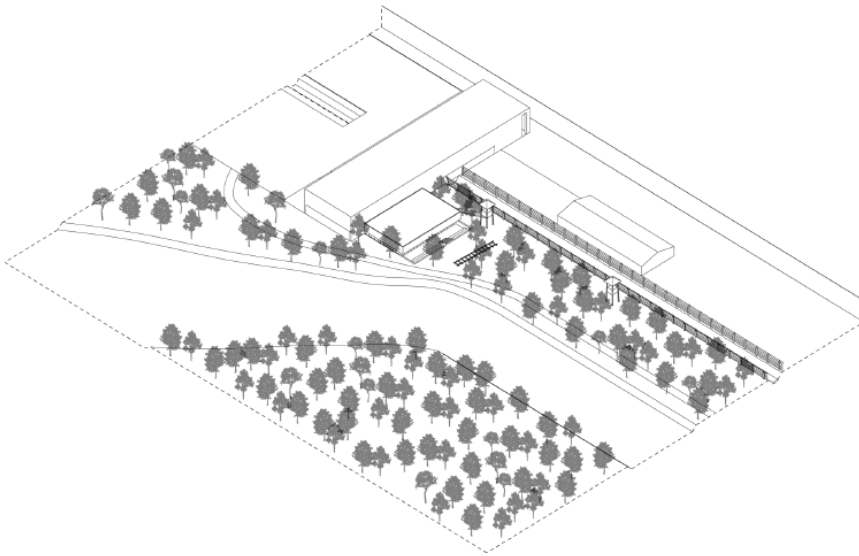
Voor de uitbereiding van Kamp Vught worden de aanwezige bomen en vegetatie verwijderd en grond ontgraven. Het planontwerp is weergegeven in figuur 1.4.

Figuur 1.2. Begrenzing van het plangebied (rood omlijnd)

Figuur 1.3. Foto impressie het plangebied Kamp Vught, gemeente Vught

Figuur 1.4: Planontwerp van de voorgenomen uitbreiding

2 Wet natuurbescherming: Natura 2000-gebieden

2.1 Toetsingskader

De Wet natuurbescherming heeft als doel het beschermen van Natura 2000-gebieden (Vogel- en Habitatrichtlijngebieden) in Nederland. Projecten of handelingen die negatieve effecten op de doelstellingen van deze beschermde gebieden kunnen hebben, zijn in beginsel niet toegestaan. In dit kader is ook toetsing nodig van effecten in het kader van de externe werking van toepassing. Bij de toetsing aan effecten kunnen de volgende procedurevarianten van toepassing zijn:

- Geen nader onderzoek noodzakelijk: effecten kunnen op voorhand worden uitgesloten (er zijn geen Natura 2000-gebieden in de omgeving aanwezig).
- Voortoets: effecten kunnen niet op voorhand worden uitgesloten.
- Verslechteringstoets: effecten kunnen op basis van de Voortoets niet worden uitgesloten, significantie hiervan wel.
- Passende beoordeling: significantie van effecten kan op basis van de Voortoets of Verslechteringstoets niet worden uitgesloten.
- ADC-toets: indien significantie van effecten op basis van de Passende beoordeling niet kan worden uitgesloten. Aangetoond dient te worden dat er geen alternatieven zijn met minder effecten, er sprake is dwingende redenen van groot openbaar belang en in compensatie is voorzien.

Indien negatieve effecten op Natura 2000-gebieden niet zijn uit te sluiten is in ieder geval een vergunning noodzakelijk op grond van artikel 2.7 Wet natuurbescherming.

Per 1 januari 2015 is het Programma Aanpak Stikstof (PAS) van kracht. Het PAS maakt onderdeel uit van de Wet natuurbescherming. Vergunningverlening voor Natura 2000-gebieden bij een toename aan stikstofdepositie is gekoppeld aan het PAS. Dit programma is via het Besluit PAS in de Wet natuurbescherming verankerd. In de Regeling PAS zijn de volgende te volgen basis procedureregels vastgelegd ten aanzien van nieuwe projecten en/of andere handelingen:

- Toename van minder dan 0,05 mol N/ha/jr: geen vergunning en geen melding nodig.
- Toename van 0,05 mol N/ha/jr: geen vergunning nodig, een melding volstaat¹.
- Toename van meer dan 1 mol N/ha/jr: vergunning nodig.

Voor het uitvoeren van de stikstofberekening dient gebruik te worden gemaakt van het modelprogramma Aeries calculator. Bij een eventuele vergunningsaanvraag dient deze berekening te worden bijgevoegd. Bij een vergunningsaanvraag zal door het bevoegd gezag worden bepaald in hoeverre voldoende ontwikkelingsruimte beschikbaar is voor de toename van stikstof voor de betreffende habitattypen of soorten². Op basis daarvan zal worden bepaald of een vergunning kan worden verleend voor het onderdeel stikstof.

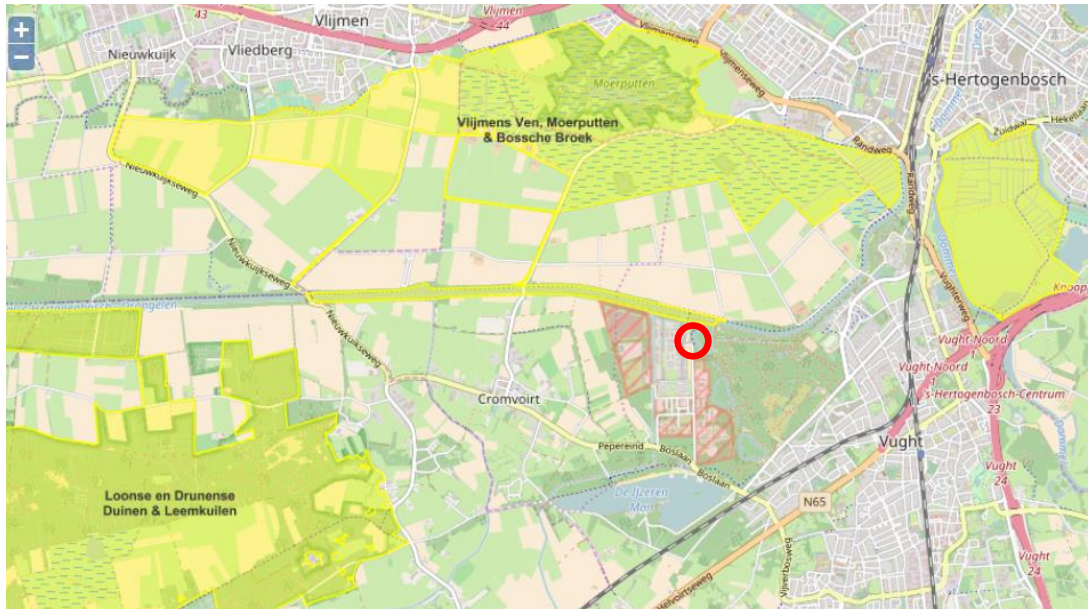
2.2 Inventarisatie

Het plangebied ligt niet binnen de begrenzing van een gebied dat is aangewezen als Natura 2000-gebied. Wel bevinden zich gebieden met deze status in de zeer nabije omgeving van

¹ Wanneer een melding volstaat (bij 0,05 mol N/ha/jr of bij 1 mol N/ha/jr) hangt af van de beschikbare ontwikkelingsruimte voor het betreffende Natura 2000-gebied.

² In de Aeries monitor is in te zien voor welke gebieden geen ruimte meer beschikbaar is. Omdat deze informatie niet altijd up-to-date is, kan deze afwijken van de beoordeling van de provincie.

het plangebied (zie figuur 4). Het betreft hier het nabijgelegen Natura 2000-gebied 'Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek', dat gelegen is ten noorden van het plangebied op een afstand van circa 200 meter. Overige Natura 2000-gebieden bevinden zich op een grotere afstand tot het plangebied (zie tabel 1).

Figuur 4: Globale ligging van het plangebied (rood omcirkeld) ten opzichte van Natura 2000-gebieden (geel gearceerd).

Tabel 1. Ligging van plangebied ten opzichte van Natura-2000 gebieden

Natura-2000 gebieden	Minimale afstand tot plangebied (km)
Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek	0,2
Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen	3,3
Kampina & Oisterwijkse Vennen	8,7
Langstraat	15

2.3 Analyse van de mogelijke effecten op Natura-2000

Vanwege de kleine afstand van het plangebied ten opzichte van het Natura 2000-gebied 'Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek' en de aard van de voorgenomen ontwikkeling zijn effecten op de instandhoudingsdoelstellingen niet op voorhand uit te sluiten. Ondanks de kleinschalige aard van de voorgenomen uitbreiding, kan mogelijk sprake zijn van (tijdelijke) negatieve effecten op aangewezen soorten en/of habitattypen. Om te toetsen of het plan uitvoerbaar is in het kader van de Wet natuurbescherming, onderdeel Natura 2000, dienen effecten dienen nader bepaald te worden. Dit kan in de vorm van een zogenaamde Voortoets.

3 Wet natuurbescherming: soortenbescherming

3.1 Toetsingskader

In de Wet natuurbescherming is de soortenbescherming in Nederland geregeld. Hierbij onderscheiden we drie verschillende beschermingsregimes waaraan verschillende verbodsbepalingen zijn gekoppeld:

Soorten Vogelrichtlijn (artikel 3.1 e.v.):

- lid 1) Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen;
- lid 2) Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen;
- lid 3) Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben;
- lid 4) Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen;
- lid 5) Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Soorten bijlage IV Habitatrichtlijn, bijlage I Verdrag van Bern (artikel 3.5 e.v.):

- lid 1) Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen;
- lid 2) Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren;
- lid 3) Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen;
- lid 4) Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen;
- lid 5) Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Andere Soorten (artikel 3.10 e.v.)

- lid 1) Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - onderdeel a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - onderdeel b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - onderdeel c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Voor soorten van de Vogelrichtlijn (art.3.1) en Habitatrichtlijnsoorten (art. 3.5) geldt dat vaste rust- en verblijfplaatsen (inclusief functionele leefomgeving) niet opzettelijk verstoord

of vernietigd mogen worden en dat exemplaren van beschermde soorten (niet opzettelijk) mogen worden gedood of verwond.

Voor *Andere soorten* geldt dat voortplantingsplaatsen en rustplaatsen (inclusief functionele leefomgeving) van beschermde soorten niet (opzettelijk) vernietigd mogen worden en dat exemplaren van beschermde soorten niet (opzettelijk) mogen worden gedood of verwond. Ten aanzien van de andere beschermde soorten geldt dat het bevoegd gezag (provincies c.q. ministerie van EZ) de vrijheid hebben om soorten binnen deze categorie vrij te stellen van de verbodsbepalingen uit artikel 3.10 Wet natuurbescherming. In de Provincie Noord-Brabant geldt een vrijstelling voor soorten uit de soortgroepen zoogdieren (*aardmuis, bosmuis, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, haas, huisspitsmuis, konijn, ondergrondse woelmuis, ree, rosse woelmuis, tweekleurige bosspitsmuis, veldmuis, vos en woelrat*) en amfibieën (*bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, meerkikker en bastaardkikker*). Voor de kleine marterachtigen bunzing, hermelijn en wezel geldt een vrijstelling tot 1 oktober 2017. Na deze datum zijn deze soorten dus niet meer vrijgesteld van ontheffingsplicht.

Voor beschermde soorten die niet zijn vrijgesteld en de voorgenomen activiteiten strijdig zijn met de bepalingen in de Wet natuurbescherming, geldt ontheffingsplicht. Deze kan alleen worden verleend indien de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is en een geldend belang van toepassing is. Het is ook mogelijk om ten aanzien van *Andere soorten* te werken volgens een goedgekeurde gedragscode, mits de voorgenomen activiteit en de betreffende soort(en) als zodanig in de gedragscode is/zijn beschreven. Er is dan geen ontheffingsplicht van toepassing. Het ministerie van EZ heeft 15 gedragscodes Ffwet tijdelijk verlengd. De looptijd van verschillende gedragscodes wordt verlengd tot het moment dat de nieuwe gedragscodes afgestemd op de Wet natuurbescherming definitief zijn goedgekeurd. Gedragscodes afgestemd op de Wet natuurbescherming zijn momenteel in ontwikkeling.

Naast bepalingen voor specifiek aangewezen soorten geldt krachtens artikel 1.11 (lid 1 & 2) van de Wet natuurbescherming, de algemene zorgplicht voor alle in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Via deze wet wordt eenieder medeverantwoordelijk gesteld voor de zorg en bescherming van flora en fauna en dient men geen handelingen uit te voeren die opzettelijk soorten kunnen aantasten.

3.2 *Methode*

Bronnenonderzoek

De inventarisatie betreft een onderzoek naar de actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten binnen de invloedsfeer van de voorgenomen ingreep. Het bronnenonderzoek heeft als doel een overzicht te verkrijgen van de beschikbare informatie met betrekking tot het voorkomen van beschermde soorten in het plangebied en omgeving. Hiervoor zijn de volgende bronnen gebruikt:

- Landelijke (digitale) verspreidingsatlassen (NDFF);
- Regionale verspreidingsatlassen;

Habitatgeschiktheidsbeoordeling

Op basis van een veldbezoek beoordelen we de geschiktheid van biotopen voor beschermde soorten. Deze beoordeling geeft gezamenlijk met het bronnenonderzoek de beschermde soorten(groepen) in beeld die in het plangebied (kunnen) voorkomen. Het

veldbezoek heeft plaats gevonden op 12 juni 2017 door een deskundig ecooloog van Sweco Nederland BV.

Analyse en toetsing van mogelijke effecten

Er is vervolgens bepaald in hoeverre negatieve effecten op voorkomende beschermde soorten kunnen optreden door voorgenomen activiteiten. Op basis van deze analyse concluderen we voor welke soorten(groepen) nader onderzoek nodig is.

3.3 *Planten*

Resultaten

Het plangebied omvat in de huidige situatie aangeplante bomen van enkele zomereiken en ruwe berken en een exemplaar van gewone lijsterbes, eenstijlige meidoorn en krentenboompje. Het gebied heeft met een weinig ontwikkelde ondergroei van algemene soorten als brandnetel, kleeftkruid, bijvoet, fluitenkruid, distels, dagkoeksbloem en braam. Het gebied is opgemaakt uit algemene plantensoorten en de diversiteit is laag.

Uit bestaande gegevens blijkt het voorkomen van planten in de omgeving van het plangebied die beschermd zijn conform de Wet natuurbescherming (Habitatrichtlijn soorten art. 3.5 en/of Andere soorten art. 3.10). Het betreft hier enkel de soort drijvende waterweegbree.

Drijvende waterweegbree betreft een zeldzame soort met een beperkt verspreidingsgebied. De soort is gebonden aan stilstaand voedselarm water. Dit biotoop is niet aanwezig binnen het plangebied waardoor het voorkomen van drijvende waterweegbree op voorhand is uitgesloten. Het plangebied is gezien de huidige inrichting als voedselrijk bos ook niet geschikt voor andere beschermde planten.

Effectbepaling

Op basis van bekende verspreidingsgegevens en habitatseisen van beschermde flora en het ontbreken van geschikt specifiek biotoop, is het voorkomen van beschermde flora binnen het plangebied op voorhand uitgesloten. Vervolgonderzoek naar flora is niet noodzakelijk. Voor wat betreft de soortgroep vaatplanten is het plan uitvoerbaar in het licht van de Wet natuurbescherming.

3.4 *Vogels*

Resultaten

Uit bestaande gegevens komen verschillende waarnemingen naar voren van vogels met een jaarrond beschermde status. Het betreft hier de soorten roek, buizerd, huismus, steenuil, kerkuil, en ransuil (Vogelrichtlijn soorten art. 3.1 Wnb).

Tijdens het oriënterend veldbezoek zijn geen jaarrond beschermde nesten en rustplaatsen binnen of in de directe omgeving van het plangebied aangetroffen. De bomen in het plangebied hadden een zeer open kroon. Hierdoor zouden eventueel aanwezige nesten in voldoende mate zichtbaar moeten zijn. De aangrenzende bebouwing is ongeschikt voor gebouwbroedende soorten als huismus, gierzwaluw en uilen. Het ontbreekt aan geschikte ruimten en holtes.

Soorten als de buizerd, roek en ransuil foerageren mogelijk in het plangebied gezien de huidige inrichting bos. Het plangebied biedt daarnaast geschikte broedlocaties voor algemeen voorkomende vogels.

Effectbepaling

Er zijn geen jaarrond beschermde nesten en rustplaatsen binnen of in de directe omgeving van het plangebied aangetroffen. Gezien het geringe areaal van het plangebied en aanwezigheid van ruim voldoende en geschikter alternatief, is een essentiële functie als foerageergebied voor categorie 1-4 soorten op voorhand is uitgesloten. Aangezien het geen essentiële functies betreft, geldt dat geen overtreding van verbodsbepalingen vanuit de Wet natuurbescherming aan de orde is. Nader onderzoek naar categorie 1-4 vogelsoorten is niet noodzakelijk.

Tijdens de uitvoeringsfase dient wel rekening gehouden te worden met de aanwezigheid van broedvogels tijdens het broedseizoen. Alle vogelnesten zijn beschermd tijdens het broedseizoen. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot augustus. Echter, afhankelijk van de lokale meteorologische omstandigheden kan deze periode eerder of later beginnen en eindigen. Van belang is dat broedende vogels niet zodanig opzettelijk verstoord worden gedurende het broedseizoen, dat de gunstige staat van instandhouding van de soort in het geding komt. Aanbevolen wordt om het verwijderen van vegetatie uit te voeren buiten het broedseizoen en overige werkzaamheden zoveel als mogelijk buiten het broedseizoen uit te voeren of aan te laten vangen.

Zolang verstoring van broedende vogels voorkomen wordt in de uitvoeringsfase is het plan voor wat betreft de soortgroep vogels uitvoerbaar in het licht van de Wet natuurbescherming.

3.5 *Vleermuizen*

Resultaten

Uit bestaande gegevens blijkt het voorkomen van vleermuizen die beschermd zijn conform de Wet natuurbescherming (Habitatrichtlijn soorten art. 3.5). Het betreft hier de soorten gewone dwergvleermuis, gewone- en dwergvleermuis, grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en watervleermuis.

Vleermuizen maken soortafhankelijk veelal gebruik van bestaande ruimten in gebouwen of holtes in bomen als verblijfplaats. Het bestaande gebouw van Nationaal Museum Kamp Vught is aan de zijde van het plangebied zeer strak afgewerkt, waardoor voor vleermuizen geschikte holten of invliegopeningen ontbreken. Tijdens het veldbezoek zijn de bomen binnen het plangebied gecontroleerd. Hierbij is gebruik gemaakt van een ladder en een endoscoop. Op basis van deze inspectie is gebleken dat in de bomen geen gaten en spleten zaten die in potentie geschikt zijn voor vleermuizen als vaste rust- en/of verblijfplaats.

Vleermuizen maken als vliegroutes gebruik van lijnvormige structuren en elementen in het landschap. Binnen het plangebied ontbreken dergelijke landschapselementen waardoor aanwezigheid van (essentiële) vliegroutes op voorhand is uitgesloten. Wel kunnen foeragerende vleermuizen verwacht worden in en rondom het plangebied.

Effectbepaling

Onder de Wet natuurbescherming zijn alle vleermuissoorten strikt beschermd conform Habitatrichtlijn artikel 3.5. Gelet op het ontbreken van potentiële verblijfplaatsen, is het voorkomen van beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen in het plangebied op voorhand uitgesloten. Mogelijk heeft het plangebied een marginale functie als foerageergebied. Het betreft hier echter geen essentieel foerageergebied gezien het geringe oppervlakte van het plangebied en de aanwezigheid van ruim voldoende vergelijkbaar en geschikt alternatief. Nader onderzoek naar vleermuizen is niet noodzakelijk. Voor wat betreft de soortgroep vleermuizen is het plan uitvoerbaar in het licht van de Wet natuurbescherming.

3.6 *Overige zoogdieren*

Resultaten

Uit bestaande gegevens blijkt het voorkomen van overige zoogdieren in de omgeving van het plangebied die beschermd zijn conform de Wet natuurbescherming. Het betreft hier de soorten bever (Habitatrichtlijn art. 3.5), bunzing, hermelijn, steenmarter, wezel, das en eekhoorn (Andere soorten art. 3.10).

Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen van de eekhoorn aangetroffen. In de bomen in het plangebied zijn geen nesten of geschikte holtes aanwezig. In de nabije omgeving is een relatief groot gemengd bos aanwezig met veelal aantrekkelijker leefgebied voor de eekhoorn. Mogelijk foerageert de eekhoorn (incidenteel) binnen het plangebied. Echter gelet op het zeer geringe areaal bos dat het plangebied beslaat, en de aanwezigheid van ruim voldoende en geschikt alternatief, is een essentiële functie als foerageergebied op voorhand uitgesloten.

Kleine marterachtigen zoals de bunzing, wezel en hermelijn zijn gebonden aan kleinschalig landschap met voldoende schuilmogelijkheden. Het plangebied voldoet gezien de huidige inrichting niet aan de habitateisen van de bunzing. Het voorkomen van essentieel leefgebied van deze soort is hierdoor op voorhand uitgesloten. Steenmarters komen met name voor in de nabijheid van dorpen en boerderijen met oude gebouwen, schuren en heggen. Binnen het plangebied zelf ontbreken deze landschappelijke elementen waardoor een functie als (essentieel) leefgebied voor de steenmarter op voorhand is uitgesloten.

Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen en/of burchten van de das aangetroffen binnen het plangebied en de directe omgeving. In de huidige situatie ontbreekt tevens de aanwezigheid van optimaal foerageergebied. Hierdoor is een functie van het plangebied als essentieel leefgebied voor de das op voorhand uitgesloten.

Effectbepaling

Algemene zoogdieren zoals konijn, egel, vos en (spits)muisensoorten kunnen (incidenteel) verwacht worden in het plangebied. Voor deze soorten geldt een vrijstelling van ontheffingsplicht, waardoor voor het plan geen belemmeringen vanuit de Wet natuurbescherming aan de orde zijn. Aanwezigheid van niet vrijgestelde, beschermde overige zoogdieren binnen het plangebied is op voorhand uitgesloten. Dit vanwege het gebrek aan sporen, de habitateisen van de soorten en/of de ligging, aard en inrichting van het plangebied. Nader onderzoek is niet noodzakelijk. Voor wat betreft de soortgroep overige zoogdieren is het plan uitvoerbaar in het licht van de Wet natuurbescherming.

3.7 *Amfibieën en reptielen*

Resultaten

Uit bestaande gegevens komen waarnemingen naar voren van amfibieën en reptielen die beschermd zijn conform de Wet natuurbescherming. Het betreft hier de soorten kamsalamander, poelkikker, rugstreeppad en heikikker (Habitatrichtlijn soorten art. 3.5 Wnb), levendbarende hagedis en ringslang (Andere soorten art. 3.10 Wnb), die in de omgeving van het plangebied zijn waargenomen.

Het plangebied zelf bevat geen geschikt voortplantingswater voor amfibieën. In de omgeving van het plangebied bevindt zich wel water dat in potentie geschikt is als voortplantingswater voor soorten als heikikker, poelkikker en kamsalamander. Bestaande gegevens (NDFF) bevestigen het voorkomen van deze soorten in de omgeving op een minimale afstand van circa 400 meter van het plangebied. Deze wateren bevinden zich echter buiten de invloedsfeer van de voorgenomen ingreep. Het plangebied is niet geschikt als overwinteringshabitat door het ontbreken van bijvoorbeeld een goed ontwikkelde strooisel laag en/of houtstapels. Aanvullend onderzoek naar amfibieën is niet noodzakelijk.

Uit bestaande gegevens is bekend dat de levendbarende hagedis voorkomt in de omgeving van het plangebied. Waarnemingen van deze soorten ontbreken binnen het plangebied en concentreren zich in open plekken in het bosgebied ten oosten van het plangebied. De levendbarende hagedis komt voor in (vochtige) heide, veen, schraal grasland, open plekken in bossen en rijk begroeide bosranden. Ook komt hij voor in wegbermen, dijktafsluitingen, hagen en houtwallen. De soort heeft een duidelijke voorkeur voor vochtige terreinen, vooral structuurrijke overgangen van vochtige naar droge terreindelen. Het plangebied met een droge biotoop en gebrek aan structuurrijke ondergroei en bodem voldoet niet aan de habitatseisen van de levendbarende hagedis. Samen met de ligging van het plangebied kan op voorhand uitgesloten worden dat het plangebied onderdeel is van functioneel leefgebied van de soort. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk.

Effectbepaling

Het voorkomen van beschermde amfibieën en reptielen kan op voorhand worden uitgesloten door het ontbreken van geschikt habitat. Nader onderzoek naar beide soortgroepen is niet noodzakelijk. Voor wat betreft de soortgroepen amfibieën en reptielen is het plan uitvoerbaar in het licht van de Wet natuurbescherming.

3.8 Vissen

Resultaten

Uit bestaande gegevens blijkt het voorkomen van de conform de Wet natuurbescherming beschermde grote modderkruiper (Andere soorten art. 3.10) in de omgeving van het plangebied.

Het voorkomen van beschermde vissen binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten, doordat binnen het plangebied geen water aanwezig is. Water in de nabije omgeving van het plangebied is tevens niet geschikt voor de grote modderkruiper door het ontbreken van geschikte omstandigheden (ondiep verlandend water, dikke modderlaag en een uitbundige waterplantengroei).

Effectbepaling

Het voorkomen van beschermde vissen is op voorhand uitgesloten gezien het ontbreken van geschikt water. Nader onderzoek naar vissen is niet noodzakelijk. Voor wat betreft de soortgroep vissen is het plan uitvoerbaar in het licht van de Wet natuurbescherming.

3.9 Ongewervelden

Resultaten

Uit bestaande gegevens komen waarnemingen naar voren van ongewervelden die beschermd zijn conform de Wet natuurbescherming (Habitatrichtlijn soorten art. 3.5 of Andere soorten art. 3.10). Het betreft hier de soorten pimpernelblauwtje, gevlekte witsnuitlibel en Kempense heidelibel.

Het pimpernelblauwtje betreft een uiterst zeldzame soort met een zeer gering verspreidingsgebied. De soort is sterk gebonden aan groot en open terrein van vochtige en voedselarme hooilanden waar zowel de waardplant groeit (grote pimpernel) als de waardmier aanwezig is (moerassteekmier). Het habitat met het bossige karakter voldoet hiermee niet aan de habitateisen van het pimpernelblauwtje. Het voorkomen van deze soort binnen het plangebied is dan ook op voorhand is uitgesloten.

De gevlekte witsnuitlibel heeft een voorkeur voor laagveenmoerassen en vegetatierijke vennen. Ook komt de soort voor in bosplassen en heidevennen. Binnen het plangebied zelf ontbreekt dit biotoop waardoor het voorkomen van de gevlekte witsnuitlibel op voorhand is uitgesloten. In de omgeving van het plangebied is dit habitat wel aanwezig. Dit ligt echter buiten de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep.

De Kempense heidelibel is een zeldzame soort die ment name voorkomt in en rondom de Kempen en in het nationaal park Weerribben-Wieden. Exemplaren van Kempense heidelibel buiten deze gebieden betreffen vaak zwerende exemplaren. De soort is gebonden aan moerasgebieden met brede verlandingszones. Het plangebied is dan ook niet geschikt als leefgebied voor de Kempense heidelibel waardoor het voorkomen ervan op voorhand is uitgesloten.

Overige beschermde ongewervelden zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen. Veelal zijn deze soorten zeer gering verspreid en gebonden aan waterrijk, danwel zeer specifiek en een voedselarm biotoop, hetgeen ontbreekt in de huidige inrichting van het plangebied.

Effectbepaling

Het voorkomen van beschermde ongewervelden is op voorhand uitgesloten door de afwezigheid van geschikt biotoop. Nader onderzoek is niet noodzakelijk.

4 Natuurbeleidskader: Natuurnetwerk Nederland

4.1 Toetsingskader

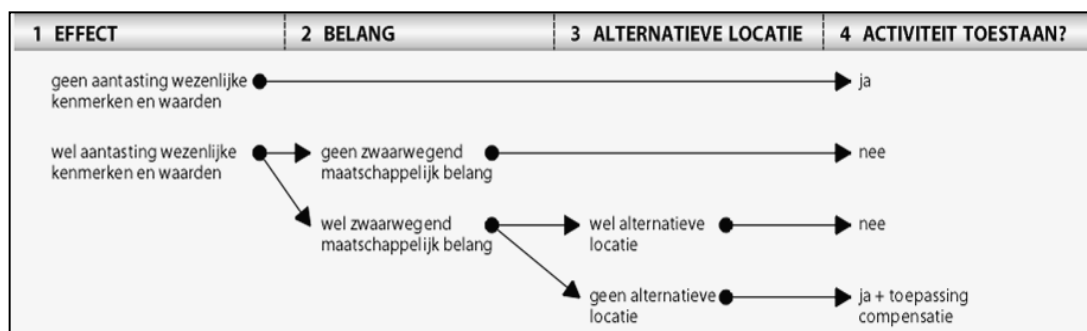
Het beleidskader van de Provincie Noord-Brabant bestaat uit:

- Provinciaal beleid
 - Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen EHS)

Het Natuurnetwerk Nederland (voorheen Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is op provinciaal niveau uitgewerkt tot het provinciale natuurnetwerk met kerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden, beheergebieden en robuuste ecologische verbindingzones. De wettelijke bescherming (Wro) van het NNN is geregeld via het bestemmingsplan. Het NNB (Natuurnetwerk Brabant) voor de provincie Noord-Brabant is vastgelegd in de Verordening Ruimte 2014.

De afweging voor ingrepen in het NNN gaat volgens het “nee, tenzij-principe”. In onderstaand schema is dit stapsgewijs weergegeven. Ingrepen met een negatieve invloed op de wezenlijke kenmerken en waarden mogen niet plaatsvinden, tenzij er sprake is van een zwaarwegend maatschappelijk belang en indien er geen alternatieven zijn. Indien bij een ingreep schade wordt aangericht aan een NNN-gebied, dan dient dit in ieder geval gemitigeerd te worden. De resteffecten aan verlies van kwaliteit en/of oppervlakte dient te worden gecompenseerd. Daarnaast kan salderen van positieve en negatieve effecten op het NNN uitkomst bieden om projecten in het NNN te realiseren.

Het verkennend natuuronderzoek geeft inzicht in de ligging van NNN gebieden in de omgeving van het plangebied en de noodzaak voor het doorlopen van ‘nee, tenzij, procedure’. In de provincie Noord-Brabant is de externe werking van het NNB van toepassing. Een “nee, tenzij-toets” behoeft alleen te worden doorlopen indien er sprake is van een RO-procedure met betrekking tot wijziging van de bestemming van het plangebied.

Schema: Het “nee, tenzij”-principe van het compensatiebeginsel

4.2 Inventarisatie

Het plangebied maakt deel uit van het NNB. In de directe omgeving zijn tevens gebieden aangewezen die hiervan deel uitmaken. Uit het natuurbeheerplan van de Provincie Noord-Brabant blijkt dat het NNB-gebied betreft met het natuurbeheertype ‘Droog bos met productie’. Het plangebied is niet gelegen in de groenblauwe mantel of in ecologische verbindingzones.

Figuur 4.1: Globale ligging plangebied (rood omcirkeld) ten opzichte van NNB, EVZ en de 'groenblauwe mantel' in de omgeving. Bron: ruimtelijkeplannen.nl

4.3 Analyse en toetsing effecten

De voorgenomen uitbreiding van Nationaal Monument Kamp Vught omvat een aangewezen deel van het NNB. Er is derhalve sprake van het mogelijk optreden van negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNB (ruimtebeslag, verstoring, versnippering), wat een compensatieplan noodzakelijk kan maken.

De mate waarin verstoring, dan wel versnippering kan optreden (externe werking) is afhankelijk van de mate van aantasting van de wezenlijke kenmerken van het NNB. De wezenlijke kenmerken en waarden van het NNB-gebied is specifiek en door de provincie vastgelegd in hun ruimtelijke en/of natuurbeleid. De 'wezenlijke kenmerken en waarden' zijn te vinden op de ambitiekaart uit het Natuurbeheerplan 2016 van de provincie. Hieruit blijkt dat het NNB-gebied in het plangebied en omgeving het natuurbeheertype 'Droog bos met productie' heeft. In het natuurbeheerplan van de provincie Noord-Brabant wordt gesteld dat droog bos met productie bestaat uit verschillende, veelal van oorsprong aangeplante, bosopstanden van den, eik, beuk en spar. Het bostype komt voor op een voedselarme tot lemige, zandige, zure ondergrond. Het bostype is veelal uit hakhout, heide- en stuifzandterreinen ontstaan, maar kan ook aangelegd zijn op voormalige landbouwgronden waardoor de bovengrond verrijkt is. De diversiteit is in het algemeen relatief laag. Dit wordt onder andere veroorzaakt door de uniforme aanleg en beheer in het verleden, door de jonge leeftijd van de bossen en onvoldoende abiotische kwaliteit als gevolg van verzuring en vermessing. De betekenis voor de biodiversiteit bestaat vooral uit (vaak bedreigde) paddenstoelen, korst- en bladmossen, enkele vaatplanten, insecten en broedvogels.

Uit figuur 4.1 wordt duidelijk dat de voorgenomen ontwikkeling in en in de nabijheid van aangewezen NNB-gebieden is gelegen. Hiervoor geldt dat indien er een aantasting van de wezenlijke kenmerken van het NNB optreedt het compensatiebeginsel toegepast moet worden. We onderscheiden in de beoordeling de volgende effectindicatoren:

Ruimtebeslag

Als gevolg van de uitbreiding van het Nationaal Monument Kamp Vught gaat NNB verloren als gevolg van ruimtebeslag. In totaal zal circa 368,33 m² verloren gaan. Voor deze aantasting is compensatie nodig.

Verstoring en versnippering

Van verstoring en versnippering ten gevolge van de voorgenomen ontwikkeling is geen sprake. Het plangebied ligt aan de rand van het bos dat onderdeel is van het NNB-gebied en is ingebed tussen de bestaande bebouwing van het Nationaal Monument Kamp Vught, de Penitentiare Inrichting Vught en een wandel- en fietspad. De mate van verstoring is hierdoor in de bestaande situatie relatief hoog. Een toename van verstoring als gevolg van aanwezigheid van bezoekers van Nationaal Monument Kamp Vught zal verwaarloosbaar zijn. De uitbreiding vormt een verbinding tussen de bestaande bebouwing van het Museum en het oorlogsmonument Nationaal Monument Kamp Vught. Het ontwerp (zie figuur 1.4) laat zien dat de uitbreiding ingepast zal worden in de omgeving, waarbij getracht wordt de aanwezige bomen en vegetatie zoveel als mogelijk te handhaven. Door het paviljoen verdiept te plaatsen wordt het gebouw onderdeel van de cultuurhistorisch waardevolle omgeving en wordt een goede ruimtelijke inpassing geborgd. Op basis van bovenstaande kan gesteld worden dat verstoring en versnippering van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNB in de omgeving van het plangebied op voorhand zijn uitgesloten. Voor beide effectindicatoren wordt geen toeslag gerekend.

Compensatieverplichting

Ten aanzien van het ruimtebeslag als gevolg van de voorgenomen uitbreiding van het Nationaal Monument Kamp Vught op het NNB geldt dat externe effecten verwaarloosbaar zijn. De aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken zowel kwalitatief als kwantitatief zeer beperkt. Echter, aangezien het plangebied binnen het NNB valt, zal een gedeelte hiervan verdwijnen dat gecompenseerd moet worden. Bij het bevoegd gezag (Provincie Noord-Brabant) dient een zogenaamd 'Verzoek tot herbegrenzing' aangevraagd te worden. Aangezien het om een kleinschalige en individuele ingreep betreft, is artikel 5.5 ('Wijziging van de begrenzing op verzoek bij kleinschalige ingrepen') uit de Verordening Ruimte 2014 van toepassing.

Gedeputeerde Staten kunnen de begrenzing van de ecologische hoofdstructuur op verzoek van de gemeente wijzigen ten behoeve van een individuele, kleinschalige ingreep. Een verzoek om wijziging van de begrenzing, als bedoeld in het eerste lid, gaat vergezeld van een bestemmingsplan waaruit blijkt dat:

- a. de voorgestelde ingreep slechts leidt tot een beperkte aantasting van de ecologische waarden en kenmerken van de ecologische hoofdstructuur in het desbetreffende gebied;
- b. de voorgestelde ingreep leidt tot een kwalitatieve of kwantitatieve versterking van de ecologische waarden en kenmerken van de ecologische hoofdstructuur als geheel;
- c. de voorgestelde ingreep is onderbouwd met een afweging van alternatieven;

- d. de voorgestelde ingreep vergezeld gaat van zodanige maatregelen dat er sprake is van een goede landschappelijke en natuurlijke inpassing;
- e. de uitvoering van de voorgestelde ingreep en de daarbij betrokken maatregelen en de monitoring daarvan zijn verzekerd;
- f. wordt voldaan aan de regels inzake het compenseren van verlies van ecologische waarden en kenmerken bedoeld in artikel 5.6 (compensatieregels).

4.4 Compensatie

De op grond van de Verordening Ruimte verplichte compensatie vindt naar keuze plaats door fysieke compensatie (overeenkomstig artikel 5.7) of financiële compensatie (overeenkomstig artikel 5.8) De omvang van de compensatie wordt bepaald door de omvang van het vernietigde areaal waarbij een toeslag op de omvang van het vernietigde areaal wordt berekend, zowel in oppervlak, als in budget.

Voor de berekening van het te compenseren areaal dient een kwaliteitstoeslag te worden berekend. Deze is bepaald aan de hand van expert judgement en is o.a. afhankelijk van de ontwikkelingsduur van de aanwezige natuur, waarbij kwalitatief gelijkwaardige natuur dient te worden ontwikkeld. Het plangebied omvat in de huidige situatie aangeplante bomen van enkele zomereiken en ruwe berken en een exemplaar van gewone lijsterbes, eenstijlige meidoorn en krentenboompje. Het gebied heeft met een weinig ontwikkelde ondergroei van algemene soorten als brandnetel, kleeftkruid, bijvoet, fluitenkruid, distels, dagkoeksbloem en braam. Het gebied is opgemaakt uit algemene plantensoorten en de diversiteit is laag. Op basis van de soortensamenstelling kan gesteld worden dat het om een voedselrijk biotoop gaat. Op basis van de huidige waarden en kenmerken en de ouderdom van de bomen, kan gesteld worden dat de huidige natuur in het plangebied valt in de categorie met een ontwikkelingstijd tussen de 25 tot 100 jaar. Gelet op de benodigde ontwikkelingsduur van de huidige waarde van het NNB-gebied, dient een oppervlaktetoeslag van 2/3 te worden toegepast.

Op grond van de Verordening Ruimte 2014 is voor de compensatie van het bos en de kleine landschapselementen een toeslag van 2/3 aan de orde op basis van deze ontwikkelingsduur, plus de gekapitaliseerde kosten van het ontwikkelingsbeheer. Aangezien het uitgangspunt is dat een oppervlakte van 341m² aan NNB verloren gaat, bedraagt de te compenseren oppervlakte 568,33m². Aan compensatie worden door de Provincie Noord-Brabant voorwaarden gesteld. In overleg met de provincie wordt de compensatieopgave voor onderhavig project gerealiseerd door middel van financiële compensatie. Artikel 5.8 van de Verordening ruimte bevat specifieke bepalingen over deze vorm van compensatie en de bepaling van de hoogte van de financiële som. De financiële compensatie wordt bepaald op grond van de omvang van de compensatieverplichting overeenkomstig artikel 5.6, tweede lid, en omvat de volgende kostenelementen:

- a. kosten voor de planontwikkeling en planuitvoering;
- b. kosten van de aanschaf van vervangende grond;
- c. kosten van de basisinrichting;
- d. kosten van ontwikkelingsbeheer gedurende de ontwikkelingstijd.

In de Provincie Noord-Brabant wordt bij kleinschalige ingrepen over het algemeen een eenheidsprijs van bovengenoemde kosten €10 per m² grond aangehouden. Hier van uitgaande, moet rekening gehouden worden met een financiële compensatie van €5683,30.

De financiële compensatie dient uiterlijk zes weken na de vaststelling van het bestemmingsplan gestort te worden in de provinciale compensatievoorziening ter uitvoering van de geformuleerde compensatietaakstelling. Initiatiefnemer/gemeente en provincie kunnen financiële compensatie overeenkomen en met de betaling van het overeengekomen bedrag op de rekening van de provincie is door de initiatiefnemer/gemeente aan de compensatieplicht voldaan. Zodra ook de planologische procedure, inclusief de aanpassing van de NNB-kaart, is doorlopen, kan GS de afrondingsbrief aan de gemeente zenden.

5 Conclusies

5.1 *Wet natuurbescherming: Natura 2000-gebieden*

Vanwege de kleine afstand van circa 200 meter tussen het plangebied en het Natura 2000-gebied 'Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek' en de aard van de voorgenomen ontwikkeling zijn effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000 gebied niet op voorhand uit te sluiten. Om te toetsen of het plan uitvoerbaar is in het kader van de Wet natuurbescherming, onderdeel Natura 2000, dienen effecten nader bepaald te worden.

5.2 *Wet natuurbescherming: soortenbescherming*

Het is uitgesloten dat het plangebied onderdeel is van (essentieel) leefgebied van niet vrijgestelde beschermde soorten. Dit op basis van het veldbezoek, de aard, ligging en inrichting van het plangebied en recente verspreidingsgegevens en habitatseisen van beschermde soorten. Mogelijk komen enkele algemene beschermde soorten voor zoals konijn, egel en (spits)muisensoorten. Voor deze soorten geldt echter een vrijstelling van ontheffingsplicht geldt bij de uitvoering van ruimtelijke ingrepen.

Wel dient rekening gehouden te worden met de mogelijke aanwezigheid van broedvogels. Als werkzaamheden buiten het broedseizoen (globaal 15 maart-augustus) plaatsvinden, kan verstoring worden voorkomen. Zolang verstoring van broedvogels wordt voorkomen zal bij de uitvoering van het plan geen sprake zijn van het overtreden van verbodsbepalingen vanuit de Wet natuurbescherming. Voor wat betreft soortenbescherming is het bestemmingsplan uitvoerbaar in het licht van de Wet natuurbescherming.

5.3 *Natuurnetwerk Nederland*

Het plangebied is onderdeel van het NNB met het natuurbeheertype 'Droog bos met productie'. Als gevolg van de uitbreiding van het Nationaal Monument Kamp Vught zal 368,33m² NNB verloren gaan. Bij het bevoegd gezag (Provincie Noord-Brabant) dient een zogenaamd 'Verzoek tot herbegrenzing' aangevraagd te worden. Aangezien het om een kleinschalige en individuele ingreep betreft, is artikel 5.5 ('Wijziging van de begrenzing op verzoek bij kleinschalige ingrepen') uit de Verordening Ruimte 2014 van toepassing.

Op basis van de huidige waarden en kenmerken en de ouderdom van de bomen, kan gesteld worden dat de huidige natuur in het plangebied valt in de categorie met een ontwikkelingstijd tussen de 25 tot 100 jaar. Voor deze categorie geldt een oppervlaktetoeslag van 2/3, waardoor de te compenseren oppervlakte 568,33m² betreft. In de directe omgeving zijn tevens gebieden aangewezen die aangewezen zijn als NNB. Er is echter geen sprake van verstoring en versnippering van deze gebieden ten gevolge van de voorgenomen ontwikkeling.

In overleg met de provincie wordt de compensatieopgave voor onderhavig project gerealiseerd door middel van financiële compensatie. Uitgaande van de standaard kosten van €10 per m² grond, moet rekening gehouden worden met een financiële compensatie van €5683,30,-. In het kader van het bestemmingsplan wordt de compensatieopgave verder afgestemd met de provincie Noord-Brabant. De financiële compensatie dient uiterlijk zes weken na de vaststelling van het bestemmingsplan gestort te worden in de provinciale compensatievoorziening ter uitvoering van de geformuleerde compensatietaakstelling.